

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

ANALIZA REZULTATA SPROVEDENE ANKETE O ZNANJU I NAVIKAMA STANOVNIŠTVA GRADA TREBINJA U VEZI SA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE

UVOD

Svrha ovog istraživanja je utvrđivanje nivoa znanja i navika stanovništva na teritoriji grada Trebinja u vezi sa zaštitom životne sredine. Istraživanje je rađeno na osnovu unaprijed pripremljenog i za loklanu upotrebu prilagođenog anketnog uputnika. Cilj istraživanja je metodom upitnika procijeniti ekološku svijesti građana te njihov motiv i potrebu za aktivnim uključivanjem u rješavanju ekoloških problema.

Specifični zadaci istraživanja odnosili su se na određivanje nivoa svijesti i znanja stanovništva o:

- Stanju životne sredine;
- Značaju očuvanja životne sredine;
- Ulozi pojedinca u očuvanju životne sredine i
- Ulozi i značaju nadležnih institucija i službi koje se bave zaštitom životne sredine

Istraživanje se realizovalo u okviru projekta *Prekogranična inicijativa za zaštitu životne sredine* koji ima za cilj jačanje kapaciteta institucija koje se bave zaštitom životne sredine i informisanje stanovništva o značaju unapređivanja sistema upravljanja čvrstim otpadom i usklađivanja sa standardima Evropske unije u ovoj oblasti. Predviđeno trajanje projekta je do 31. maja 2023. Projekat finansira Evropska unija, posredstvom Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini, u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020. Projekat u Bosni i Hercegovini sufinansira Grad Trebinje.

Ključne riječi: životna sredina, odlaganje i odvoz čvrstog otpada, javno komunalno preduzeće, nadležne službe, reciklaža, edukacija, informisanje ilično učestvovanje u rješavanju problema.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

METODOLOGIJA, INSTRUMENT, UZORAK

Obzirom na situaciju povodom pandemije COVID 19, Projektni tim Grada Trebinja prihvatio je predlog konsultanta da se ciljana populacija segmentira u tri različite grupe, a sa ciljem dobijanja što kvalitetnijih rezultata u uslovima potrebe smanjenjog kontakta konsultanta sa velikim brojem ljudi u trenutku kada još uvijek nije bilo zabilježen pad broja zaraženih virusom korona na području grada Trebinja, a epidemiloške mjere još uvijek limitirale socijalne kontakte.

S prethodnim u vezi zaključeno je da anketa bude usmjerena na sljedeću ciljanu populaciju:

1. Maturante »Centra srednjih škola«, Gimnazije»Jovan Dučić«, i »Tehničke škole«;
2. Korisnike »Centra za usluge građanima« gradske uprave Trebinje i
3. Populaciju »kiosk«.

Vežano za segment »maturanti« Projektni tim Grada Trebinja i konsultant održali su sastanak sa direktorima i profesorima navedenih srednjih škola kako bi pojasnili sam projekat u okviru kog se vodi ovo anketiranje te prezentovali anketu i razloge anketiranja. Dobijeno je 240 popunjenih anketa iz ovog segmenta.

Centar za usluge građanima smješten je u zgradi lokalne samouprave i, pored ostalog, u njemu se nalazi matični ured, šalter pošte, služba za radne knjižice, ovjera poptisa, prepisa i rukopisa, prijemna kancelarija i besplatna pravna. Ovaj segment je odabran obzirom na veliku dnevnu fluktuaciju građana u ovom centru te, samim tim, i veliku mogućnost da će jedan dio njih pristati da ispuni predmetni upitnik u dijelu Centra namijenjenog za popunjavanje raznih vrsta formulara. Iz ovog segmenta dobijeno je 160 popunjenih anketa.

Kada je u pitanju uzorak koji je dobijen na segmentu »kiosk« treba naglasiti da se ovaj način odabrao jer je konsultant procijenio da će se tako, na bezbjedan i zdravstveno siguran način (i za konsultanta i za ispitanika) na otvorenom prostoru omogućiti pristup starosno i obrazovno šarolikoj ciljanoj populaciji.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

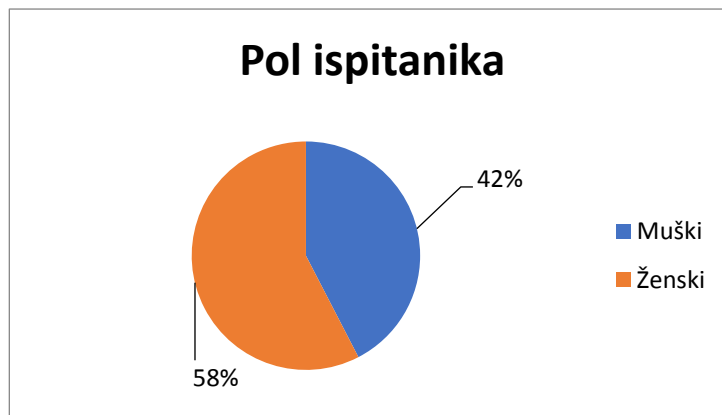
Dakle, radilo se o šalterskoj (kiosk) prodaji (primarno) štampe, a konsultant je bira dane vikende kada se (pogotovu subotom) očekivao i dolazak ljudi sa sela. Na ovaj način anketiorano je 100 stanovnika grada Trebinja na različitim loklacijama na kojima se nalaze kiosci za prodaju štampe

Anketa se sastojala od 28 pitanja (19 zatvorenih, pet otvorenihi četiri kombinovana pitanja) i za njeno popunjavanje (mjereno na uzorku»kiosk«) bilo je potrebno cca 25 minuta. Anketa je bila strukturirana na način tematski srodnih pitanja (logički redosljed)

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U redovima koji slijede nalaze se obrađeni rezultati ukupnog istraživanja počevši od demografske grupe pitanja pa dofrekventnosti odgovora u otvorenim pitanjima. Ovakav način prezentacije rezultata istraživanja odabran je, prije svega, radi bolje preglednosti rezultata pa potom radi jednostavnijeg uvida u stavove ispitanika (frekventnost odgovora) izrečenih u pitanjima broj 15, 19, 27 i 28 (otvorena pitanja).

Od 500 ispitanih njih 288 (58%) je bilo žena, a 212 (42%) muškaraca.

Više od polovine ispitanika 54,2 % je u starosnoj grupi od 18 do 28 godina.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

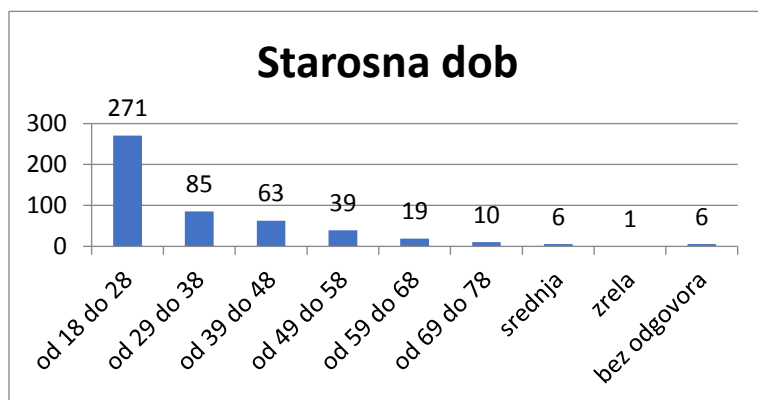
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

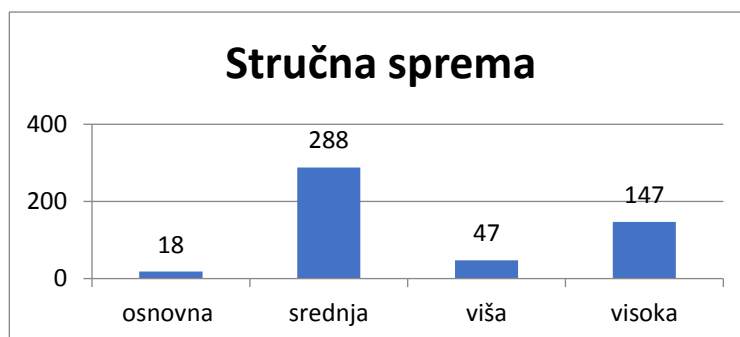
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

147 ispitanika (**29,4%**) ima visoku stručnu spremu, njih **9,4%** (**47**) ima završenu višu školu dok je njih **288** (**57,6%**) izjavilo da posjeduje srednjoškolsko obrazovanje, a osnovno svega **18** ili **3,6%**.

Medu anketiranim bilo je **214** ili **43%** učenika, **22** ili **4%** studenata, zaposleni **220** ili **44%** zaposlenih. Nezaposlenih je bilo **29** ili **6%** i penzionera **15** odnosno **3%**.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

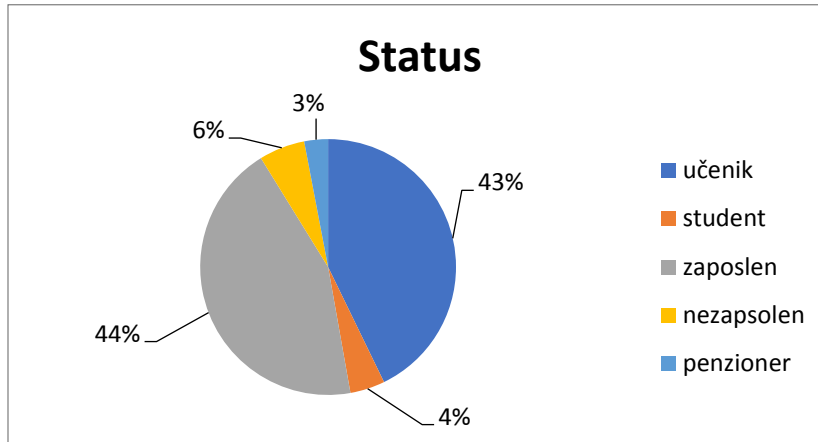
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

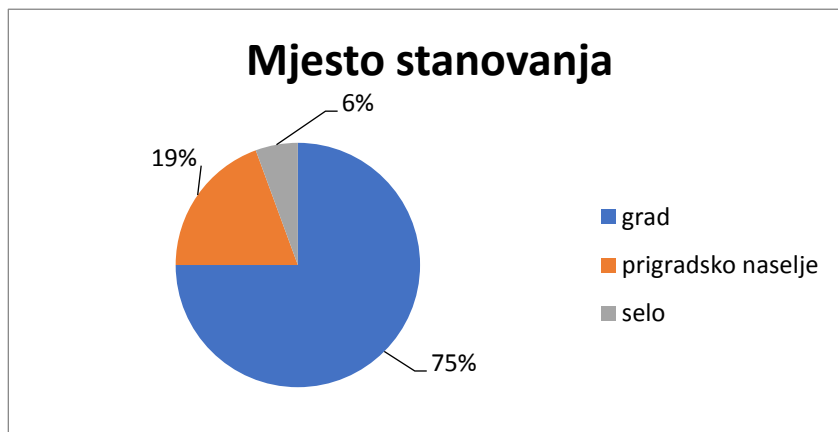
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Da živi u gradu izjavilo je **375 (75%)** ispitanika dok je njih **97 (19%)** navelo da stanuje u prigradskom naselju odnosno na selu **28 (6%)**.

Ovdje je indikativno da od **375** onih koji su izjavili da žive gradu njih **229 (61,06%)** je navelo da se u gradu vodi dovoljno računa o očuvanju životne sredine (*pitanje br. 6*) dok je **50 (51,54%)** od onih koji žive u prigradskom naselju navelo da nisu zadovoljni očuvanjem životne sredine. Slična situacija je i sa ispitanicima koji žive na selu. Od njih **20, 71,42%** je izjavilo da nije zadovoljno stanjem u mjestu svog življenja.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

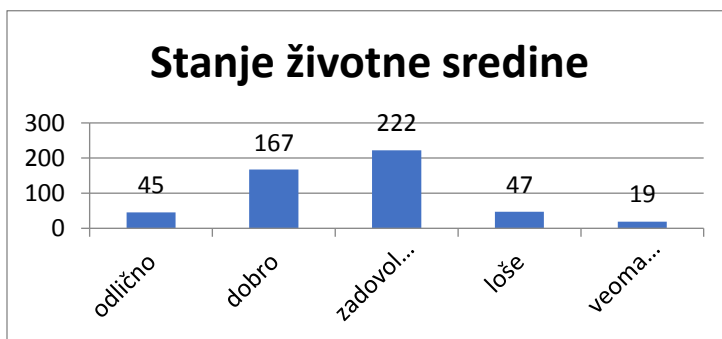

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Na pitanje broj 7 (*»Stanje životne sredine u vašem gradu i okolini ocjenjujete kao:«*) njih **45 (9%)** navodi da je stanje “odlično”, **167 (33,4%)** stanje definiše kao “dobro”, za **44,4 %** ispitanika (**222**) stanje je “zadovoljavajuće” dok svega **47 (9,4%)** stanje ocjenjuje kao “loše” i **19 (3,8%)** kao “veoma loše”.

Isto pitanje postavljeno onima koji žive u gradskoj sredini ima sljedeći presjek:

Njih **34** ispitanih (**9,06%**) navodi da je stanje “odlično”, **134 (35,73%)** stanje definiše kao “dobro”. Za **46,4 %** ispitanika (**174**) stanje je “zadovoljavajuće” dok **27 (7,2%)** stanje ocjenjuje kao “loše” i **6 (1,6%)** kao “veoma loše”.

Isto pitanje „mjereno“ u prigradskoj sredini daje sljedeće rezultate:

Njih **7 (7,21%)** navodi da je stanje “odlično”, **29 (29,89%)** stanje definiše kao “dobro”, za **45,36 %** ispitanika (**njih 44**) stanje je “zadovoljavajuće” dok njih **13 (13,4%)** stanje ocjenjuje kao “loše” i **4 (4,1%)** kao “veoma loše”.

Odgovori na pitanje broj 8 (*»Problem zagađenosti životne sredine za Vas je:«*) izgledaju ovako:

- **Izuzetno važan 46%**
- **Važan 44,60%**
- **Nisam siguran 6,4%**
- **Nevažan 1,6%**
- **U potpunosti nevažan 1,4%**

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

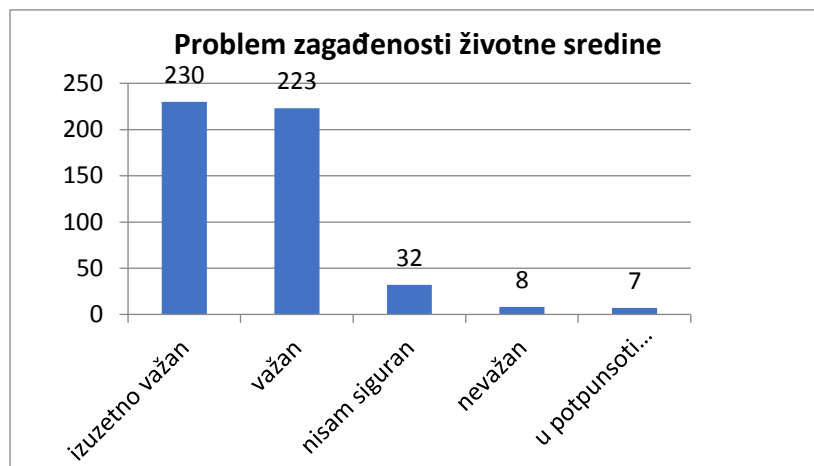
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

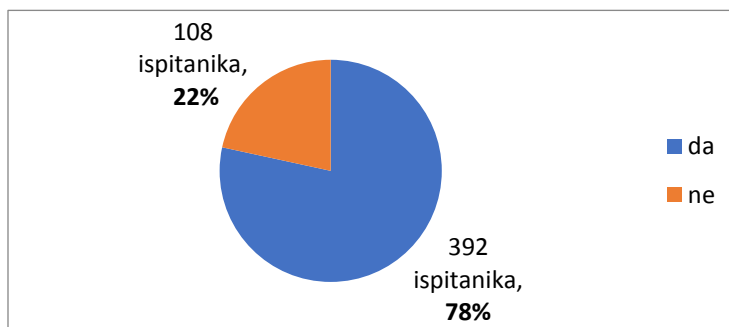
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

9. Odgovor na pitanje broj 9 (*»Da li u Vašem mjestu stanovanja postoji odgovarajuća infrastruktura (kontejneri«*) za organizovano odlaganje i odvoz čvrstog otpada?) prikazano za svih **500** ispitanika izgleda ovako:

Odgovor na pitanje broj 9 za ispitanike iz gradskih područja: od njih **375** njih **315** ili **84 %** je odgovorilo pozitivno, a svega **16% (60)** ispitanika je odgovorilo negativno.

Odgovor na pitanje broj 9 za ispitanike iz seoskih područja: od njih **28** njih **11** ili **39,28 %** je odgovorilo pozitivno, a čak **60,72% (17)** ispitanika je odgovorilo negativno.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

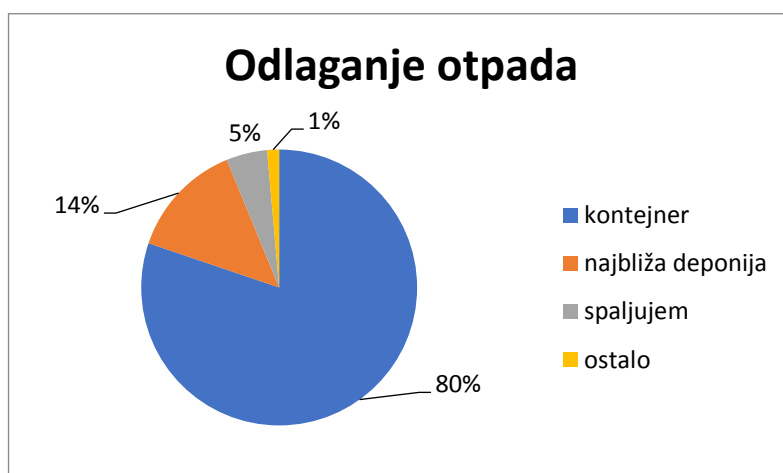
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Ovako diferencirani odgovori na ovo pitanje mogu se uzeti kao dodatne smjernice za aktivnosti koje bi donosile promjene kada je u pitanju stanje sa komunalnom infrastrukturom u ruralnom području.

Od 500 ispitanika obuhvaćenih ovim anketiranjem njih 401 (80,20%) je kod 10. pitanja odgovorilo da čvrsti otpad iz svog domaćinstva odlaže »U za to predviđeno mjesto u neposrednoj blizini mjesta boravka«, njih 68 (13,6%) otpad odlaže »...na najbližu deponiju...«, a samo 4,8% (24) spaljuje otpad. Veoma mali broj (7) (1,4%) je navelo da sa smećem radi sa smećem radi nešto drugo poput: »Pozovem Komunalno da ga odnese« ili »Bacim ga gdje ima mjesta« ili »Kako kad«.

Kod analize odgovora na 11. pitanje evidentno je da je 60% (300) ispitanika izrazilo zadovoljstvo radom Komunalnog AD Trebinje, njih 13,8% (69) nije zadovoljno postignućima ovog preduzeća dok je 26,2% (131) ispitanih bilo neodlučno u stavu o stepenu zadovoljstva rada trebinjskih komunalaca.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

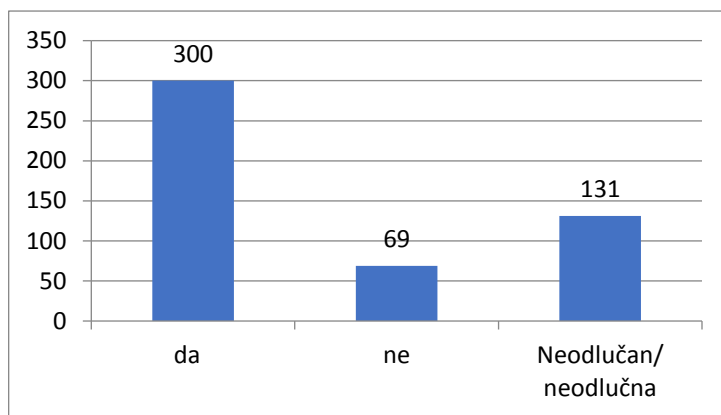

Projekat finansira Evropska unija

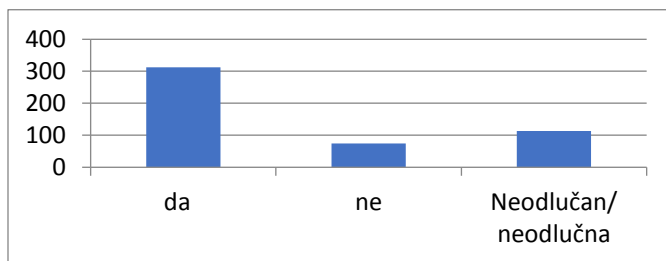

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Lični angažman ispitanika odnosno potreba i/ili volja za lični doprinosa rješavanju problema kada je u pitanju zaštita životne sredine provjeravana je od 12. do 18. pitanja. Ovdje se izuzima 15. pitanje koje će, kao i ostala otvorena pitanja, biti obrađeno na kraju ovog dokumenta.

Odgovor »**da**« odabralo je **62,60% (313)** kada se izjašnjavalo o pitanju br 12. (*Da li biste bili spremni da lično učestvujete u rješavanju problema životne sredine?*) Saradnju u rješavanju ovih problema »**odbija**« **14,80% (74)** dok je **22,6% (113)** neodlučno odnosno nema stav.

Stanje percepcije ispitanika o »građanskim pravima i obavezama« kada je u pitanju lični angažman na unapređenju kvaliteta života u lokalnoj zajednici vidljivo je i iz 13. pitanja ove ankete. Građansku dužnost da se nadležnim službama prijavi neodgovorno ponašanje prema životnoj sredini prihvata **354**

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

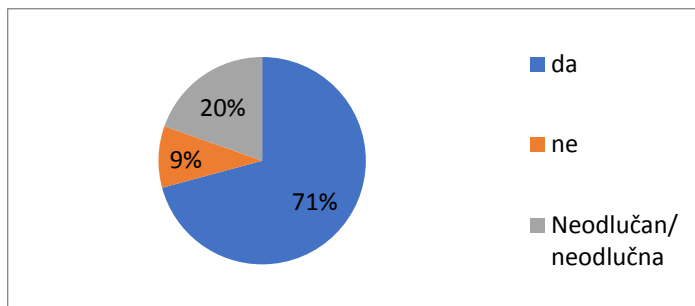

Projekat finansira Evropska unija

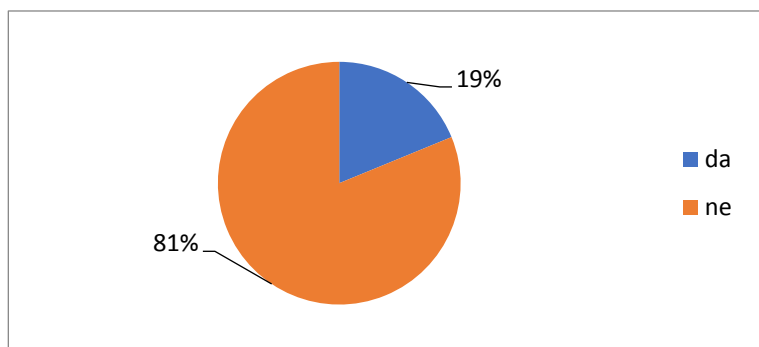

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

(71%) ispitanika. Njih 9% (48) smatra da to nije njihova dužnost dok 98 (20%) nema stav odnosno izjašnjava se kao neodlučno.

Iz 14. pitanja vidljivo je da je njih 19% (94) već prije prijavljivalo nadležnim službama neodogovorno ponašnje prema životnoj sredini dok (406) 81% ispitanika to nije uradilo iako je više puta svjedočilo takvoj situaciji.

Nivo volje i ličnog angažmana anketiranih u rješavanju problema kada je u pitanju životna sredina analiziran je i u 16. pitanju (*Kako reagujete kada uočite neprimjereno odlaganje otpada (npr. neko baca smeće sa sprata zgrade, otpatke po ulici, u parku, iz automobila i sl.)?*). Slijedi presjek odabira stavova ispitanika redosljedom koji je bio i u anketi:

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

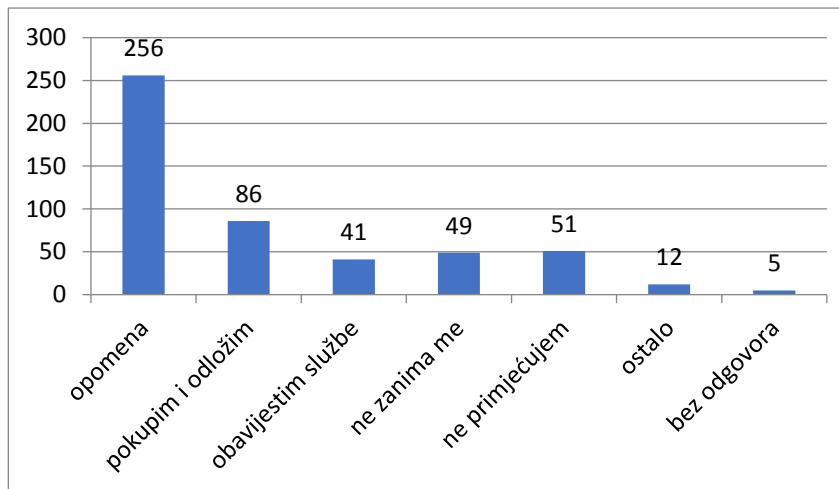

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

- *Ukoliko zateknem osobu da neprimjereno odlaže otpad, na kulturan način mu/joj skrenem pažnju da to ne radi.* Ovaj stav je odabralo **256 odnosno 51,20%** ispitanih;
- *Pokupim taj otpad i odložim ga na mjesto koje je za to predviđeno .* **86 (17,2%)** ispitanih je potvrdilo ovo opredjeljenje;
- *Ukoliko se radi o većoj količini otpada ili se to često ponavlja, obavijestim nadležne službe.* Ovo je, do sada, uradilo **41 ili 8,2%** ispitanih;
- *Ne zanima me uopšte jer lično nisam odgovoran/a.* Ovaj stav je zauzelo **9,8% (49)** obuhvaćenih ovim anketiranjem;
- *Ne primjećujem takve stvari.* **10,2% (51)** anketiranih ima ovakav stav i
- *Nešto drugo: 12 (2,4%)* Ovdje treba naglasiti da su najfrekventniji odgovori: »Ignorišem« i »Ne znam« te da, najčešće, nije dat nikakv odgovor.
-

Zadovoljstvo radom komunalnih/inspeksijskih službi (17. pitanje) izrazilo je **61% (305) od ukupnog broja ispitanika.**

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

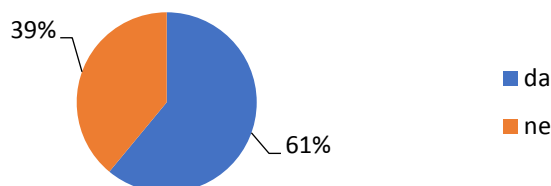

Projekat finansira Evropska unija

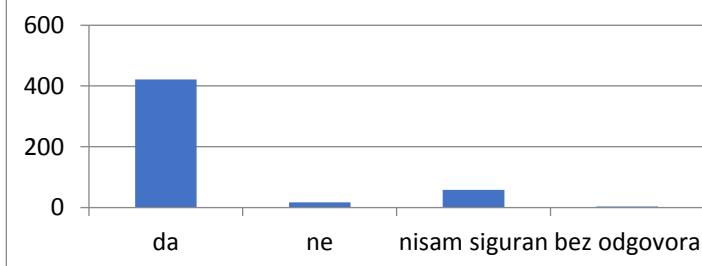
IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Da li ste zadovoljni radom komunalne policije

Kada je u pitanju stav ispitanika izražen kroz ponuđene odgovore na 18. pitanje (*Kada bi u vašem mjestu stanovanja postojala mogućnost za selektivno odlaganje otpada (papir, plastika, staklo, metal, gume i sl.) da li biste bili spremni da otpad sortirate i odlažete na za to predviđena mjesta?*) Odgovor »DA« odabralo je **84,4% (422)** anketiranih, »NE« je opcija za njih **3,4% (17)** dok **11,6% (58)** nije sigurno šta bi radili kada bi mogli da selektivno odlažu svoj kućni otpad. U **tri** ankete nije ponuđen niti jedan odgovor

Selekcija otpada

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

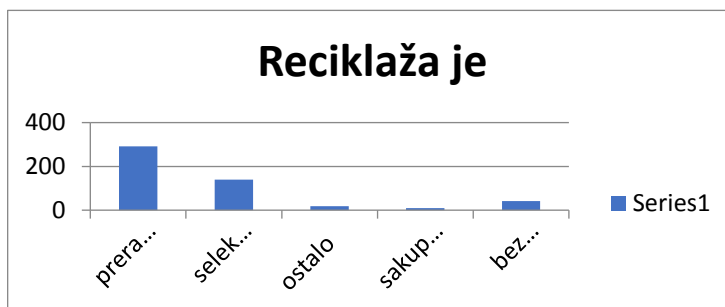

Projekat finansira Evropska unija

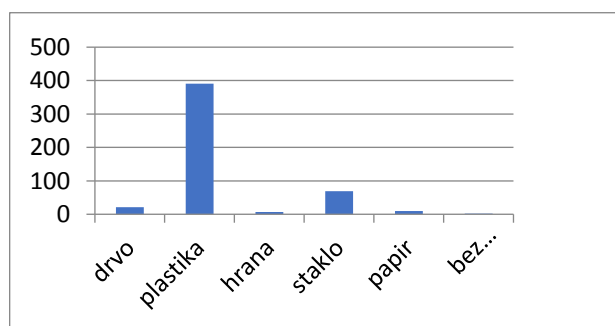

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

U 19. pitanju postavljeno je pitanje šta je reciklaža i dobili smo sljedeće odgovore:
Prerada otpada 58,4 (292), **selekcija otpada** 139 (27,8). Ostalo se odnosi na **kombinaciju dva prethodna odgovora** 18 (3,6%) i **sakupljanje papira** 9 (1,8%)

U 20. pitanju ispitivano je poznavanje vremena razlaganja otpadnog materijala u prirodi. Plastiku, kao materijal koji se najduže razlaže u prirodi, odabralo je **391(78,2%)** anketiranih, staklo **13,8% (69)**. Ostale ponudeni odgovori (drvo, hrana i papir) bili su izbor veoma malog broja ispitanika **38 (7,6%)**. Bez odgovora: 2 ili 0,4%

Od **500** anketiranih njih **447 (90%)** odgovorilo je sa **Da** na 21. pitanje o upotrebi plastičnih kesa za odlaganje otpada. Za njih **10% (50)** plastične kese nisu opcija za odlaganje.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

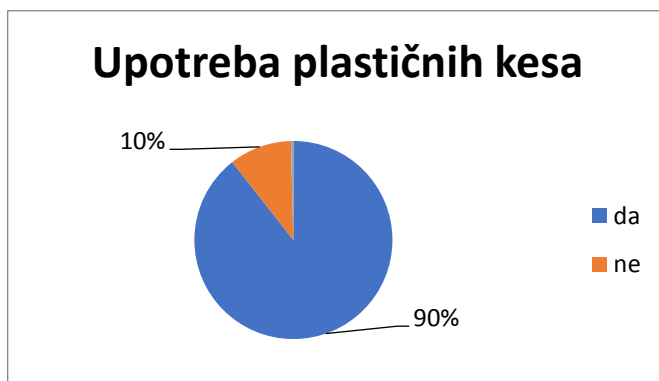
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

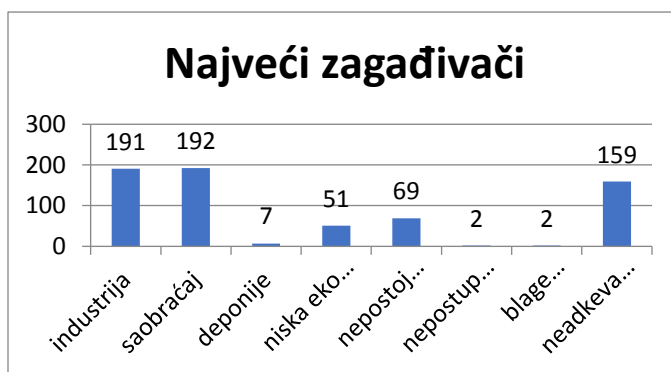
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Kod 22. pitanja od anketiranih je traženo da odaberu tri ključna uzroka ekoloških problema u njihovoj zajednici (gradu). Iz pojedinačnih odabira se vidi da su kombinacija industrija, saobraćaj i neadkvatno funkcionisanje komunalnih/inspekcijskih službi najfrekventiji odgovori/odabiri!

Odabir ispitanika je bio (po redu definisanom u anketi):

Industrija : **38,2% (191 ispitanih)**;

Saobraćaj: **42% (192 ispitanih)**;

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska

Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

- + Deponije: **1,4% (7 ispitanih)**;
- + Niska ekološka svijest: **10,2% (51 ispitanih)**;
- + Nepostojanje adekvatnih propisa: **13,8% (69 ispitanih)**;
- + Nepostupanje u skladu sa propisima. **0,4% (2 ispitanih)**;
- + Blaga kaznena politika; **0,4% (2 ispitanih)** i
- + Neadekvatno funkcionisanje komunalnih/inspeksijskih službi: **31,8% (159 ispitanih)**.

Napomena: Zbir procenata nije 100% jer se radi o različitim kombinacijama odgovora. Same kombinacije ne daju neke značajne oscilacije međusobno pa su, kao takve, i izuzete iz predstavljanja putem dijagrama.

Najodgovorniji za stanje životne sredine na području grada Trebinja (23. pitanje) je država (**29,6% ili 148 ispitanika**). Potom slijede lokalna samouprava (gradska vlast) koju je odabralo **117** odnosno **23,4%** anketiranih pa sami građani (**201 ispitanika ili 40,2%** ispitanika je odabralo ovu opciju). Preduzeća-zagađivače kao najodgovornije za stanje životne sredine u gradu označilo je **26 ili 5,2%** ispitanih. »Neko drugi« je »krivac« za šest ispitanika s tim što ti ispitanici nisu upisalo ko je taj!

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

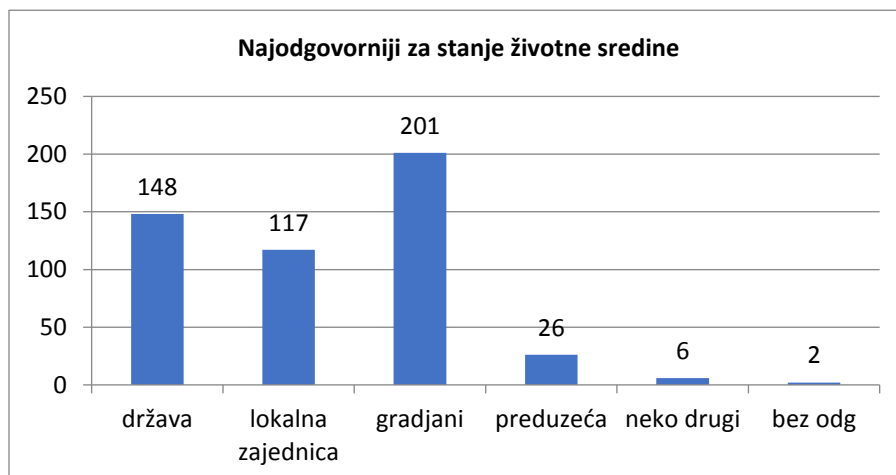
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Kod 24. pitanja odgovori pokazuju da čak **167 ispitanika (33,4%)** kao rješenje vidi »*pojačanu kontrolu i rigorozniju kaznenu politiku*«, **31,6% (157 ispitanika)** odabralo je »*edukaciju*« kao nešto što je napotrebnije da bi se postigao relativno brz i značajan napredak u oblasti zaštite životne sredine, a za »*uvođenje evropskih standarda*« odlučilo se njih **31% (155 ispitanik)**, te je »nešto drugo« (nije konkretizovano) opcija za **2,8% ili 14ispitanika**. U šest anketa nema odgovora na ovo pitanje.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax:+387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

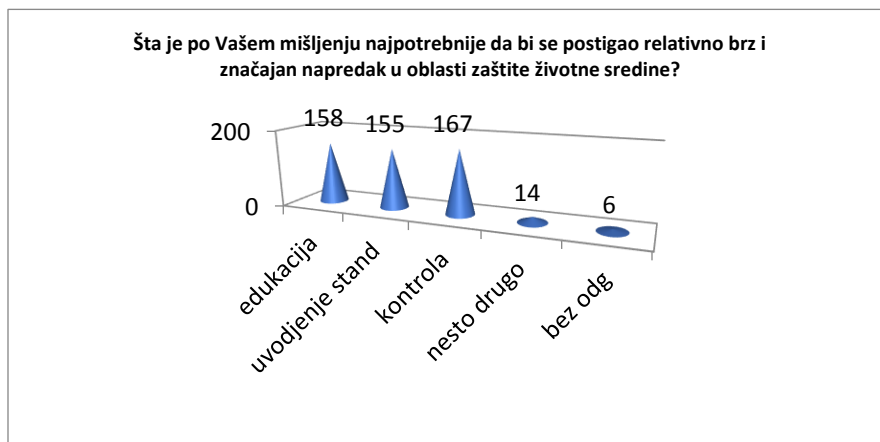

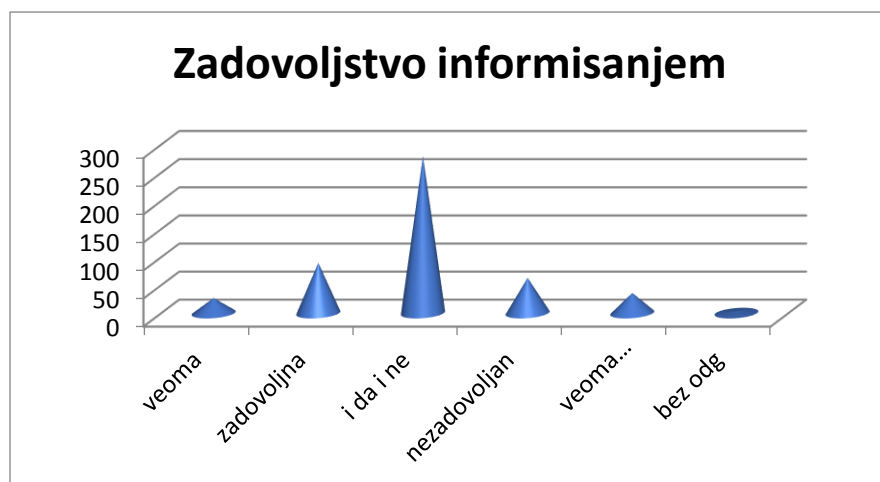
Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Ispitanici, **njih 27 odnosno 5,4%**, naveli su da su *veoma zadovoljni* informisanjem medija o stanju životne sredine (25. pitanje). Od 500 anketiranih **90 odnosno 18%** njih su odabrali opciju “*zadovoljan sam*”, neodlučnih (*i jesam i nisam zadovoljan/a*) **je bilo 56% ili 280**, *nezadovoljnih* **36** odnosno **7,2%** i *veoma nezadovoljnih* je bilo **4** odnosno **0,8%**.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

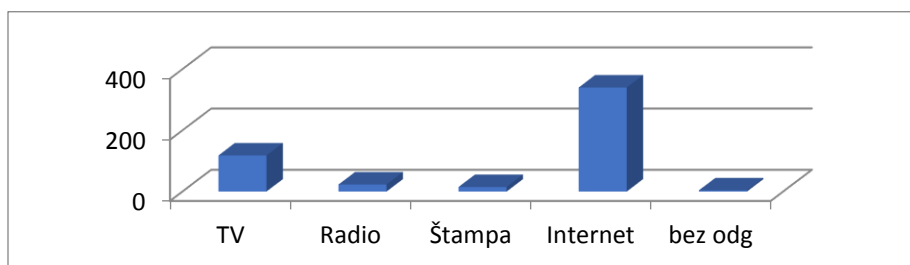

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Internet je medij koji je za **68% (340)** ispitanih najčešći izbor za informisanje o stanju životne sredine. Tradicionalni mediji poput TV-a je izbor za **23,6% (118)** ispitanih. Putem radija se najčešće informiše **23 (4,6%)** ispitanika o temama očuvanja životne sredine dok je štampa bila izbor za njih **15 odnosno 3,0%** koji su odgovarali na 26. pitanje.

Slijedi pregled otvorenih pitanja (15., 19., 27. i 28.) i najfrekventnijih odgovora na njih:

Na 15. pitanje (Kojim službama treba prijaviti neodgovorno ponašanje prema životnoj sredini?) ispitanici su davali različite odgovore što, jednim dijelom, ukazuje i na potrebu diseminacije (Javne kampanje) informacija o gradskim službama i njihovim nadležnostima:

Odgovori su se kretali od »Komunalnoj policiji« (216 ispitanika odnosno 43,2%) , »Komunalnom« (Javnoj ustanovi) 91 (18,2%) ispitanik, Inspekciji (nekoj!) 73 (14,6%) ispitanika. Da »Ne zna« odgovorilo je njih 60 (12%), bez odgovora (nije popunjeno) bilo je 33 ankete (6,6%) a odgovornost JU »Ekologija i bezbjednost« »podvuklo« je 13 (2,6%) ispitanika, za »Gradsku upravu« odlučilo je 10 (2%) ispitanika i »Ostalo« (Nije jasno na šta ispitanici misle) je bio izbor 4 (0,4%) ispitanika.

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

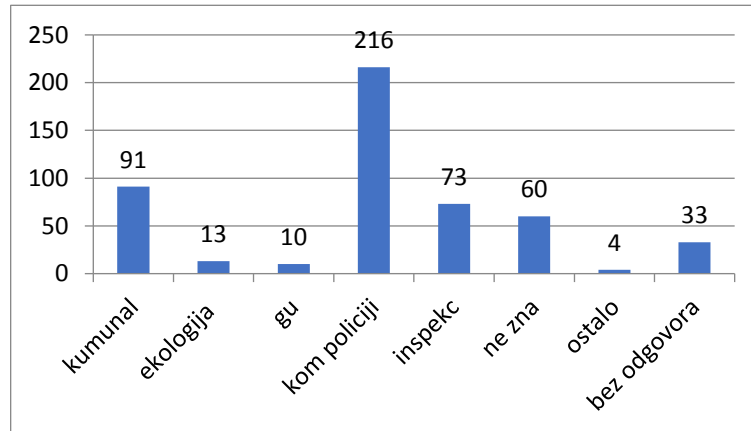
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

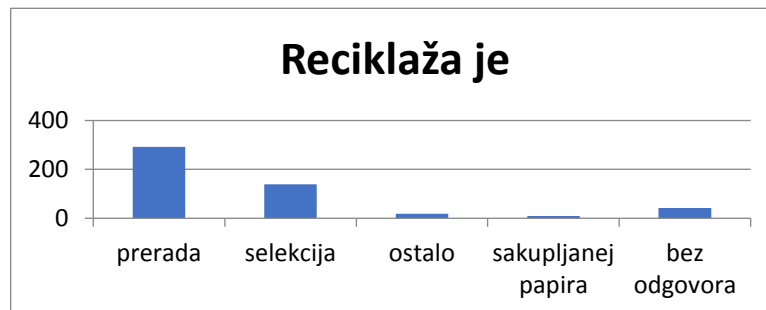

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

U 19. pitanju postavljeno je pitanje šta je reciklaža i dobili smo sljedeće odgovore:

Prerada otpada 58,4 (292), **selekcija otpada** 139 (27,8). Ostalo se odnosi na **kombinaciju dva prethodna odgovora** 18 (3,6%) i **sakupljanje papira** 9 (1,8%)

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460 / +387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

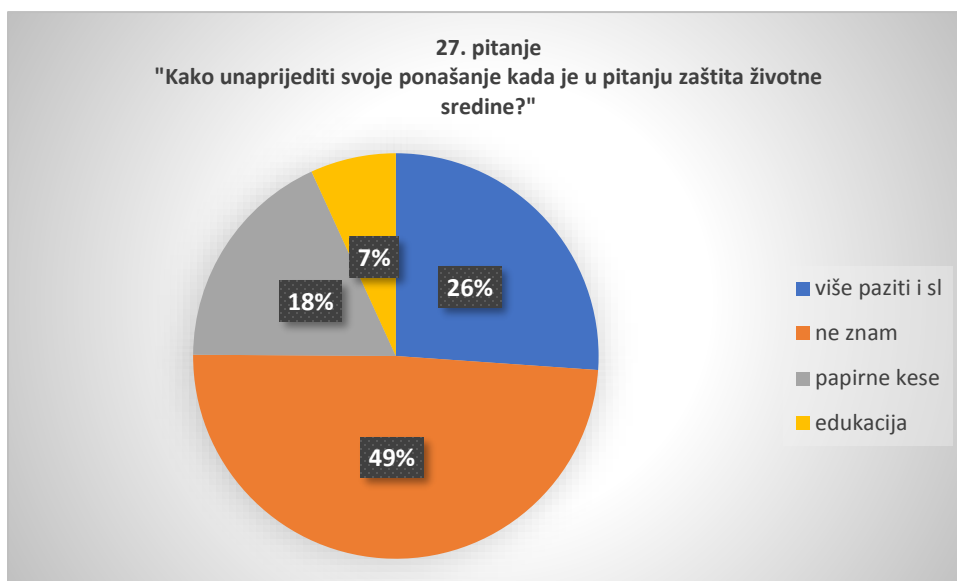

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

I na kraju dijagrami za 27. i 28. pitanje izgledaju ovako:

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460/+387 59
260 742

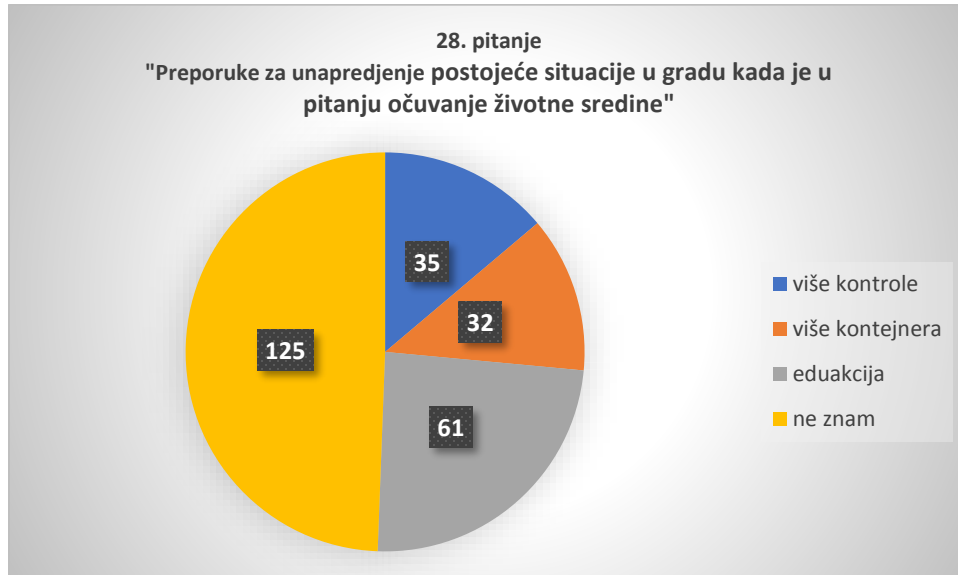
Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700

Projekat finansira Evropska unija

IPA CROSS - BORDER COOPERATION PROGRAMME
BOSNIA AND HERZEGOVINA - MONTENEGRO

Projekat sprovodi
Grad Trebinje

Vuka Karadžića br. 2
89101 Trebinje
Republika Srpska
Tel./Fax: +387 59 273 460 / +387 59
260 742

Projekat finansira
Evropska unija
Delegacija Evropske
unije
u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a
Sarajevo 71000, BiH
Tel: +387 33 254 700